

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Сучасний етап існування нашої країни сповнений великою кількістю суперечностей та проблем, які є невід'ємною частиною повсякденного життя. Економічна криза, неефективна політика державної влади щодо її подолання, політична нестабільність, невиконання передвиборних обіцянок політичними діячами, засильство корупції в усіх ешелонах публічної влади тільки ускладнюють ситуацію у правовій сфері та прискорюють процес втрати громадянами України як моральних, так і правових орієнтирів [1, с. 174]. На жаль, рівень правової культури сучасного суспільства знаходиться на досить низькому показнику. У свою чергу це проявляється у сплеску криміногенної ситуації в молодіжному середовищі. Звідси й тенденція до омолодження злочинності і розвиток різних форм девіантної поведінки серед підлітків. Підтримання соціального порядку в таких умовах вимагає особливих механізмів соціального контролю.

Розвиток суспільства безпосередньо залежить від культурного і інтелектуального потенціалу кожної людини, де особливу функцію виконує культура і виховання. Загальновідомо, правове виховання є найважливішим засобом, що дає можливість всім членам суспільства отримувати правові знання. Тому важливу роль у формуванні ціннісно-правових орієнтацій відіграють сім'я, дошкільні заклади, загальноосвітні середні школи, вищі навчальні заклади, установи післядипломної освіти,

установи культури і мистецтва, державні установи, засоби масової інформації.

Важливим компонентом інституту правового виховання, для того щоб його діяльність була цілеспрямованою та ефективною, необхідний постійний соціальний контроль. Термін «соціальний контроль» поняття багатозначне. Його можна розглядати як у широкому, к і вузькому розумінні. У першому – це сукупність механізмів у соціальній системі (суспільстві, соціальній групі, організації тощо), за допомогою яких забезпечуються його самоорганізація й самозбереження шляхом встановлення й підтримки певного нормативного порядку й використання відповідних зразків поведінки, якими можуть бути окремі цінності, правові й моральні норми, адміністративні розпорядження, звичаї, традиції та ін. У другому значенні під цим поняттям в основному мається на увазі сукупність засобів і методів впливу суспільства на небажані форми девіантної поведінки з метою їх елімінації (усунення) або скорочення, мінімізації [2, с. 221].

Слід зазначити, що соціальний контроль останнім часом активно вбудовується в антикорупційну діяльність держави, тому рівень правового виховання набуває активного розвитку серед державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, адже на них покладено завдання щодо забезпечення правового виховання населення. Тому сьогодні питання етики публічної служби, правової вихованості управлінських кадрів вимагають першочергової уваги. Крім того, в умовах транзитивного суспільства курс на побудову правової держави передбачає масштабне реформування. При цьому політико-правова, адміністративна, судова, економічна реформи повинні забезпечуватися не тільки належними юридичними механізмами, фінансовими і матеріальними ресурсами, а й професійними кадрами [3, с. 274].

Крім того, державні органи, органи місцевого самоврядування повинні розробляти певні програми, які спрямовані на організацію та здійснення правового виховання у суспільстві. Така робота не може бути здійснена без відповідного правового забезпечення, тому правове виховання повинно здійснюватись на законодавчому рівні.

У процесі правового виховання повинні брати активну участь засоби масової інформації (ЗМІ). Правове виховання також передбачає створення певної системи, яка направлена на навчання та виховання правової культури. Поширення правової інформації через ЗМІ у наш час є найпотужнішим засобом розповсюдження доступу громадян до такої інформації. Про закон потрібно мовити професійно та доступно. В ході правового інформування населення ЗМІ зобов'язані дотримуватися певних принципів при виборі змісту та обсягу правової інформації. Найважливіші принципи з них, на наш погляд, є наступні: актуальність і своєчасність правової інформації; негативна оцінка протиправних діянь і їх караність; потреба правової інформації для повсякденного життя і діяльності

населення; конкретність і доступність правової інформації; достовірність і об'єктивність правової інформації; оптимальність правової інформації (оптимальне співвідношення позитивних і негативних фактів) [4, с.10].

Правове виховання належить до основних політико-правових інститутів, яке здійснює певний вид соціальної діяльності з управління і регулювання суспільних відносин [5, с. 189].

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що наявність високого рівня розвитку правової культури особистості - запорука високої соціально-правової активності громадян, об'єктивно необхідної в умовах дестабілізації сучасного суспільства. У процесі правового виховання повинні брати участь не тільки сім'я, навколишнє оточення, а й різні організації, установи та ЗМІ. Тому, чим вище буде інформування та обізнаність суспільства щодо правового виховання, тим меншими будуть прояви девіантної поведінки.

Література:

1. Данильян О. Г. Деякі напрями оптимізації правового виховання в сучасній Україні / О.Г. Данильян, Я.О. Овдієнко // Наукові записки Харківського університету Повятряних Сил. Соціальна філософія, психологія. – 2009. – Вип. 2 (33). – С. 3-11.
2. Данильян О. Г. Місце і значення соціального контролю у сфері правового виховання : [«круглий стіл» «Проблеми правового виховання в сучасній Україні»] / О. Г. Данильян // проблеми законності : академ. зб. наук. пр. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2009. – Вип. 103. – С. 220-224.
3. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого ; за ред.: В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2010. – 368 с.
4. Данильян О. Г. Особливості організації та управління правовим вихованням у демократичному суспільстві / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань // Гілея: науковий вісник : зб. наук. Пр.. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Укр. акад. наук. – Київ, 2011. – Вип. 50 (№ 8). – С. 427-433.
5. Філософія права : учебник / под ред. О.Г. Данильяна. – Москва : ИНФРА-М, 2007. – 336 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Кафедра філософії

ФІЛОСОФІЯ І ПРАВО

Тези доповідей
XV Міжнародної наукової конференції
аспірантів та студентів
(23 травня 2019 року)

Харків
«Право»
2019

УДК 340.12

Ф56

Організаційний комітет:

Голова – А. П. Гетьман, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Члени: О. Г. Данильян, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії; С. Б. Жданенко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; І. І. Коваленко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Г. В. Коваленко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції

Філософія і право : тези доп. XV Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (23 трав. 2019 р.). – Харків : Право, 2019. – 406 с.

ISBN 978-966-937-721-0

У пропонованій до уваги читачів збірці тез і повідомлень XV Міжнародної наукової конференції аспірантів та студентів «Філософія і право» висвітлюється широке коло як загальнофілософських проблем, так і різноманітних аспектів філософії права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює філософські уявлення у царині правової онтології, правової антропології, теорії правових цінностей, теорії пізнання права та інституційного виміру права. Деякі напрацювання містять спроби не тільки по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики, а й виявляються кроком на шляху пізнання раніше не відрефлектованого шару правової реальності. У цьому сенсі зміст нижченаведених тез засвідчує зацікавленість майбутніх фахівців права у більш глибокому теоретичному освоєнні тих феноменів правової реальності, пізнання яких є умовою розв'язання нагальних практичних завдань правотворчого й правозастосовного характеру в контексті гідного виконання професійної місії у розбудові правової державності в Україні.

УДК 340.12

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019

© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

ISBN 978-966-937-721-0